

Sygnatura akt I Ca 417/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu - Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Joanna Składowska

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2019 roku w Sieradzu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) (...)

przeciwko Z. L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Łasku

z dnia 14 czerwca 2019 roku, sygn. akt I C 350/19upr

uchyla zaskarżony wyrok w całości i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Łasku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I Ca 417/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 14 czerwca 2019 r., wydanym w sprawie sygn. akt I C 350/19, Sąd Rejonowy w Łasku zasądził od pozwanego Z. L. na rzecz powoda (...) (...) 2 727,19 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 lutego 2019 r. do dnia zapłaty oraz 1 017 złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie zapadło przy następujących ustaleniach i wnioskach:

Pozwany Z. L. w dniu 29 marca 2018 r. zawarł umowę pożyczki z (...) S.A. w W..

(...) S.A. w W. w dniu 4 lipca 2018 r. wypowiedziała pożyczkę, ponieważ pozwany zaprzestał jej spłaty.

(...) S.A. w W. przelała na rzecz powoda (...) S.A. w (...) wierzytelność wobec pozwanego.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że roszczenie powoda znajduje swoją podstawę w art. 720 § 1 w zw. z art. 509 § 1 k.c., bowiem wierzytelność z pożyczki przeszła na powoda.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., a o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c.

Pozwany wniósł apelację od wyroku Sądu Rejonowego, zaskarżając orzeczenie w całości i ponosząc następujące zarzuty:

1. nierozpoznanie istoty sprawy (art. 386 § 4 k.p.c.) poprzez nierozpoznanie zarzutów pozwanego dotyczących nieprawidłowości umowy cesji oraz niewykazania jej skuteczności przez powoda i przyjęcie bez analizy stanowiska

pozwanego, że powód nabył sporną wierzytelność, a w efekcie uzyskał legitymację procesową, podczas gdy umowa cesji nie wskazuje, że jej przedmiotem była sporna wierzytelność oraz poprzez nierozpoznanie zarzutów pozwanego dotyczących abuzywności postanowień umownych nakładających na pozwanego zawyżone opłaty, w tym opłatę przygotowawczą i opłatę administracyjną, a także niezgodności spornej umowy z prawem i zasadami współżycia społecznego i proste przyjęcie, że pozwany w związku z zawarciem umowy zobowiązany jest do zwrotu dochodzonej kwoty, bez przeprowadzenia jakiejkolwiek analizy postanowień umowy i weryfikacji dochodzonego roszczenia, podczas gdy dokonanie oceny zgodności umowy z prawem i zasadami współżycia społecznego oraz kontrola postanowień umownych pod kątem abuzywności stanowi powinność Sądu, która winna być zrealizowana z urzędu;

2. naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, poprzez uznanie, że określone przez powoda opłaty w postaci opłaty przygotowawczej i administracyjnej są uzasadnione bez przeprowadzenia badania ich zasadności;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przejawiającą się uznaniem przez Sąd, że powód wykazał, iż przysługuje mu w niniejszej sprawie legitymacja procesowa czynna, pomimo że umowa cesji pomiędzy pożyczkodawcą a powodem nie określała jednoznacznie, czy przelewem objęto konkretną wierzytelność przysługującą wobec pozwanego, a ponadto, z uwagi na znaczne jej ocenzurowanie nie pozwala na weryfikację jej treści, co w rezultacie prowadzi do braku legitymacji procesowej po stronie powoda;

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przejawiającą się uznaniem przez Sąd, że powód wykazał, iż przysługuje mu w niniejszej sprawie legitymacja procesowa czynna, pomimo że umowa cesji pomiędzy pożyczkodawcą a powodem nie określała jednoznacznie, czy przelewem objęto konkretną wierzytelność przysługującą wobec pozwanego, bowiem dane dotyczące zawartej z pozwanym umowy pożyczki umieszczone zostały jedynie w wydruku komputerowym nazwanym załącznikiem, nieopatrzonym podpisami stron umowy, i niestanowiącym w istocie załącznika do umowy cesji, co w rezultacie prowadzi do braku legitymacji procesowej po stronie powoda;

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, przeprowadzonej wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, a także dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, poprzez uznanie, że określone przez powoda opłaty w postaci opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej są należne;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia nie spełniającego wymogów ustawowych odnośnie wskazania podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia, poprzez brak odniesienia się do zarzutów i twierdzeń pozwanej przytoczonych w sprzeciwie oraz całkowite pominięcie przez Sąd kwestii abuzywności klauzul umownych, zawartych w umowie pożyczki z dnia 30 marca 2018 roku;

3. naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 5 k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie postanowień umownych nakładających na pozwanego wygórowane opłaty dodatkowe za nieważne, w sytuacji gdy klauzula generalna z art. 5 k.c. ma za zadanie służyć przede wszystkim zapewnieniu zgodności norm prawnych i opartych na tych normach rozstrzygnięć indywidualnych z obowiązującymi w społeczeństwie normami pozaprawnymi, zwłaszcza moralnymi i nie dopuszczać do występowania w obrocie prawnym umów lub ich części, które byłyby sprzeczne z tymi normami, a jako taką należy ocenić umowę będącą podstawą roszczenia, zaś Sąd winien przeprowadzić taką kontrolę z urzędu;

- art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ i § 2² k.c. poprzez niedokonanie właściwej oceny w przedmiocie abuzywności klauzul umownych i brak uznania, że naruszają one dobre obyczaje oraz interesy konsumenta, podczas gdy na gruncie

niniejszej sprawy postanowienia umowne nakładające na pozwanego obowiązek uiszczenia opłat dodatkowych w sposób oczywisty zakładają takie naruszenia, poprzez obejście limitu odsetek określonych ustawowo;

- art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 2 i 3 k.c. poprzez uznanie, że zobowiązanie pozwanego wynika z umowy pożyczki, a zatem dochodzone przez powoda roszczenie jest zasadne, podczas gdy zasada swobody umów nie ogranicza kompetencji Sądu do badania umowy pod kątem jej zgodności z naturą stosunku zobowiązaniowego, treścią ustawy oraz zgodności z zasadami współżycia społecznego;

- art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 1 pkt 2¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieuznanie roszczeń powoda za nienależne na tej podstawie, że opłaty stosowane przez powoda miały na celu obejście ustawy i przyznanie powodowi uprawnienia do uzyskania odsetek wyższych niż maksymalne, w związku z czym umowa w tym zakresie była nieważna, - obrazę prawa materialnego, tj. art. 385¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie i odstąpienie od dokonania oceny umowy w przedmiocie abuzywności klauzul umownych, pomimo że obowiązek taki w sporze z konsumentem ciąży na Sądzie z urzędu.

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku i oddalenie powództwa w całości;
2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;
3. ewentualnie - uchylenie wyroku na podstawie przepisu art. 386 § 4 k.p.c. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Powódka wносиła o oddalenie apelacji na koszt skarżącego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie w zakresie żądania sformułowanego jako ewentualne.

Obowiązkiem sądu jest rozpoznanie istoty sprawy, a z obowiązku tego Sąd Rejonowy w sprawie przedmiotowej się nie wywiązał. Do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi bowiem nie tylko wówczas, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania, lecz także w tych sytuacjach, gdy nie rozpatrzył merytorycznych zarzutów pozwanego zmierzających do oddalenia powództwa, np. z powodu ich przeoczenia lub błędnego przyjęcia, że zostały one objęte prekluzją procesową.

W sprawie niniejszej pozwany we wniesionym skutecznie sprzeciwie od nakazu zapłaty podniósł szereg zarzutów, między innymi zaś zarzut nieważności niektórych postanowień umownych, tj. tych określających pozaodsetkowe koszty pożyczki (opłata przygotowawcza, administracyjna) na podstawie art. 58 § 2 i 3 k.c. w zw. z art. 5 k.c. oraz w zw. z art. 359 § 1 pkt 2¹ k.c. Zarzucił także abuzywności zastosowanych klauzul umownych na podstawie art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ i § 2² k.c., wskazując, że naruszają one dobre obyczaje oraz interesy konsumenta. Nadto podważał skuteczność dokonanej umowy cesji, kwestionując tym samym legitymację czynną strony powodowej w dochodzeniu roszczeń z umowy pożyczki zawartej z pozwanym.

Sąd Rejonowy do wskazanych zarzutów się nie ustosunkował, nie poddając umowy przeniesienia wierzytelności oraz kwestionowanych postanowień umownych analizie w kontekście treści powołanych przepisów.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy uchylił orzeczenie w zaskarżonej części i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., nie przesądzając wszakże o słuszności pozostałych z podniesionych w apelacji zarzutów.

Rozpoznając sprawę po raz kolejny, Sąd Rejonowy winien rozstrzygnąć zasadność wszystkich zarzutów podniesionych przez pozwanego, w tym w szczególności nieważności oraz abuzywności podważanych postanowień umownych oraz nieskuteczności cesji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.